

Sian Parri, (Cymdeithas Pen-y-graig, Cyfeillion Llŷn, Cyngor Cymuned Tudweiliog)
Margiad Roberts, Seimon Jones (Cymdeithas Pen-y-graig, Cyfeillion Llŷn),
Gareth Williams, (Cyfeillion Llŷn), Gruffudd Williams (Cyngor Tref Nefyn, Cyfeillion Llŷn)
Sion Williams – (Cyngor Cymuned Botwnnog), Dewi Evans (Cyngor Cymuned Aberdaron).

Diwedariad 29/08/2024

Croesawu Adroddiad Comisiwn Cymunedau Cymraeg

Diweddaraf Perthyn

Erbyn hyn mae deuddeg o Gyngorau wedi ymuno efo Cyfeillion Llŷn, Cymdeithas Pen-y-graig a rhwydwaith ehangach o fudiadau, mewn ymateb i neges Jeremy Miles “mae'r Gymraeg yn perthyn i ni i gyd...felly mai'n gyfrifoldeb arnon ni i gyd i ddod at ein gilydd i sicrhau ei dyfodol”.

Mae yna amrywiaeth ieithyddol eang o fewn cymunedau Gwynedd a chymunedau Llŷn, felly mae'n amlwg fod angen amrywiaeth o bolisiau mewn ymateb iddynt. Mae anghenion Llŷn yn unigryw ac mae'r atebion yma yn unigryw hefyd. Dyma'r ardal y dywedodd Saunders Lewis amdani fod parhád y Gymraeg yn Llŷn (sy'n ddi-dor ers y chweched ganrif) yn fater o fyw neu farw i Gymru. Mae gwaith ymchwil Perthyn wedi cadarnhau fod argyfwng y Gymraeg yn waeth nac mae'r ystadegau swyddogol yn ei ddangos. Mae angen gweithredu brys. Mae gan pawb sydd wedi uno o dan faner Perthyn nod cyffredin o 'warchod a chryfhau'r Gymraeg'. Rydym yn gweithio tuag at wireddu gweledigaeth o Benrhyn Llŷn yn 2050, lle bydd Croeso Cymraeg i bawb, miliwn o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru ac ymwybyddiaeth fyd eang o werth ein hetifeddiaeth Gymreig a Chymraeg.

Adroddiad Comisiwn Cymunedau Cymraeg Awst 2024

Rydym yn croesawu adroddiad terfynol y Comisiwn Cymunedau Cymraeg a gyhoeddwyd yn Eisteddfod Rhondda Cynon Taf 2024. Rydym yn datgan ein cefnogaeth o Llŷn ac Eifionydd i ddynodi 'ardaloedd o arwyddocâd ieithyddol dwysedd uwch er mwyn gweithredu fel ac y nodir yn argymhelliad y Comisiwn isod -

ARGYMHELLIAD - Dylid mewn 'ardaloedd o arwyddocâd ieithyddol dwysedd uwch':

- dwysáu'r ystyriaeth a wneir o'r Gymraeg o fewn fframwaith polisi.
- caniatáu ymyraethau ac amrywiaeth polisi a phwyslais polisi o blaid y Gymraeg fel iaith gymunedol.
- sicrhau fod yr amrywiaeth polisi yn ymateb i anghenion cymdeithasol ac ieithyddol yr ardaloedd hyn.
- rhoi grymoedd angenrheidiol i rymuso cymunedau i wrthdroi shift iaith.

Adfywio Bro : Ardal Ni 2035

Oherwydd penderfyniad Cynghorau Cymuned Llŷn i ddynodi'r ardal yn Ardal o Arwyddocâd Ieithyddol Dwysedd Uwch, mae 'cynlluniau i warchod a chryfhau'r Gymraeg', wedi cael ei ychwanegu at restr o gynlluniau fydd yn cael blaenoriaeth yn y Cynllun Adfywio Lleol, Cynllun Ardal Ni Pen Llŷn 2035, am y tro cyntaf erioed. Gwnaed y penderfyniad mewn cyfarfod wrth wirio'r Cynllun Ardal Ni Pen Llŷn drafft ar 4/6/24, yn Abersoch. Rydym yn hyderus y bydd y Gymraeg yn cael yr un flaenoriaeth yng nghynllun Ardal Bro Pwllheli hefyd.

Cefnogaeth AHNE Llŷn

Un o brif nodau AHNE Llŷn yw 'cynnal, gwarchod a hyrwyddo diwylliant unigryw Llŷn a'r iaith Gymraeg' – fel a nodir o tu.82 ymlaen yn strategaeth diweddaraf ar wefan AHNE Llŷn (2015-20).

Rydym felly, yn estyn gwahoddiad i Gyd-bwyllgor yr AHNE ddatgan cefnogaeth i : -

1. argymhelliad y Comisiwn Cymunedau Cymraeg i ddynodi 'ardaloedd o arwyddocâd ieithyddol dwysedd uwch'.
2. weithio tuag at wireddu ein gweledigaeth o Benrhyn Llŷn yn 2050, lle bydd Croeso Cymraeg i bawb, miliwn o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru ac ymwybyddiaeth fydeang o werth ein hetifeddiaeth Gymreig a Chymraeg.

Cyflwynwyd gan Sian Parri (cydlynnydd prosiect Perthyn)